

Szeles Judit

Csavar, kamion

1.

Ennek a télnek sose lesz vége, tudom, mondta.

A benzinkutas furcsállóan nézett rá, és egy pillanatra megállt a keze a doboz tejjel a levegőben. Aztán átadta neki mégis.

Lesz még valami? – kérdezte.

Elkezdett egy kicsit gondolkozni. A khakiszínű dzseki zipzárájával játszott.

Nem, nem lesz.

A kutas beütötte az utolsó összeget is a kasszagépbe, majd átvette a húszast.

Van itt egy furcsa kamion már több mint egy hete – mondta, miközben átnyújtotta a visszajáró tizenegy korona ötvenet. Meglepődött. A benzinkutas nem szokott ilyen bőbeszédű lenni. – Csak úgy mondom.

Megköszönte a visszajárót, és sarkon fordult. A kútnál furcsábbnál furcsább kamionok fordultak meg nap mint nap. Nem értette, mit akart ezzel mondani. Visszanézett.

Mit akar ezzel mondani?

Nem az én dolgom – gondolta meg magát a kutas.

Az enyém se.

Lassan kiballagott az üzletből, és a doboz tejet lóbálva a szatyorban, elindult hazafelé.

A parkolóban több kamion is állt egymást mellett, egy fehér húzódtott csak félre. Biztos erre gondolt a kutas, gondolta. Felhúzta a kesztyűjét. Kutya hideg volt. A fehér kamion körül egy idősebb alak járkált le s fel. Gondterheltnak látszott. Amint közelebb ért, meglátta a kamion rendszámabláját. Magyar volt. Összerezzen. Már évek óta nem beszélt senkivel magyarul, csak a kutyáival káromkodott ezen a nyelven. Több mint egy hete – visszhangzottak a kutas szavai. Pár napnál, a legtöbbször egy éjszakánál tovább nem állnak meg itt ezek. Úgy látszott, a le-fel sétáló alak egyedül volt. A háta mögé került.

Hozott túrórudit? – kérdezte az illetőt alaposan meglepve. Erre a kérdésre biztosan nem számított.

Magát az isten küldte – felelte egészen meghatódva. Reszketett a hidegben. Látta, a kezei kékek voltak.

Már megbánta, hogy rákérdezett a túrórudira.

Hogy-hogy? – kérdezte.

A hatvan-hatvanöt körüli férfi elmesélte, hogy több mint egy hete robbantak le. Ez megegyezett azzal, amit a kutas említett. A karburátor adta fel. De ez nem mondott neki semmit, nem volt jogosítványa. Az öreg egy fiatalabb kollegájával Norvégiába szállított, s a visszaúton ment tönkre a karburátor.

Hol van a társa? – kérdezte.

Lelépett.

Látszott az öregben, hogy nagy volt a baj. Szemét lesütve, mintha csak ő tehetne róla, mesélte el, hogy tűnt el egy reggel a társa egy holland vagy francia kamionossal összebeszélve. Magával vitte a bankkártyát, a benzinkártyát, mindent. A férfi majdnem sírt.

Kifosztotta?

Az bólintott.

Nem kért segítséget a benzinkutastól?

Nem beszélék én nyelveket. Meg várom, hogy a főnök hívjon.

Maga nem tudja hívni a főnököt?

Kiderült, olyan mobilja volt csak, amit a főnök tudott hívni. De a főnök már három napja nem hívta. Akkor még ott volt a társa, és arról volt szó, hogy megpróbálják megjavítani a karburátort valahogy.

És ha nincs pénze, mit eszik?

Van konzerv. Nem az a baj, de befagyott a vizem.

A kamionban nem tudott fűteni, a flakonokban pedig befagyott a víz, olyan hideg volt.

Éhes? Menjünk, veszek magának egy virslit meg kávé. Nem messze lakom innen, nem maradhat itt – ránézett az öreg kezére –, megfagy.

A kamionos elfogadta a meghívást. A kutas arcán valami olyan kifejezés tükröződött, hogy hát nem megmondtam, de egyúttal gyanakodni is kezdett, amikor meghallotta, hogy valami idegen nyelven beszél a két alak egymással. Az öreg kért egy doboz cigarettát is. Közben azt is elmesélte, hogy ez volt az első útjuk Skandináviában, és bizony, itt kutya hideg van. A kutas szó nélkül számolt. Tulajdonképpen, mondta a kamionos, ő csak kísérő volt a fiú mellett, a főnök nem bízott meg benne, ezért jött ő is. Már nyugdíjas. Azt megelőzően a Hungarocamionnál volt sofőr, bejárta az egész KGST-t, még Moszkvába is eljutott egyszer. Közlékeny volt, de amikor arra került a sor, hogy megbeszéljék, most mit tegyenek, elkomorodott, s mint valami makacs hajóskapitány, azt mondta:

Én nem hagyhatom el a kamiont, értse meg.

Nem értette meg.

De megfagy itt.

Kibírom. Megpróbálom megbütykölni a karburátort.

Rosszallóan csóválta a fejét, ez az ember nem normális, éjszaka mínusz harminc is lehet.

Kérek egy kis töltést valamelyik kollegától – kereste tovább a kifogásokat. A valódi ok, ami miatt nem hagyhatta ott a kamiont az volt, hogy a rakományt nem lehetett őrizetlenül hagyni.

Figyeljen ide, ott a házam, látja? – mutatott az út másik oldalán egy szürke házra. A kamionos odanézett, de nem győzte meg. – Onnan látja a kamionját.

Az öregnek ez becsület kérdése lehetett. És nagyon megmakacsolta magát.

Nézze, akkor hívom a rendőrséget. Nem hagyhatom, hogy megfagyjon, akármilyen csökönyös is.

A rendőrség hallatán sem tántorodott meg.

Mi a főnöke telefonszáma? Felhívom az én telefonomról.

Nem tudom.

Hol él ez az ember, gondolta, és már végképp kifogyott az ötletekből.

Hogy hívják a céget?

Az öreg csak rázta a fejét: nem tudom, nem tudom. A főnök az unokaöccse volt. Úgy kérte meg, hogy jöjjön el, a biztonság kedvéért.

Hol van a szállítólevél? Annak csak kell lennie! Azon rajta van a cég neve, címe.

Felmászott a cockpitbe, és előrángatott néhány gyűrött papírt. Nagy nehezen kiderült, mi a cég telefonszáma. Mindketten reszkettek a hidegben.

Pakoljon össze. Zárja be a kocsit. Megyünk hozzám – lobogtatta a hivatalos papírokat. Ezek nélkül a kamionos bajba kerülhetett volna. Jobbnak látta elindulni a másik magyar után.

Teljesen átfagyva értek haza. A meleg szobában az öreg felengedett egy kissé, de kérte, ne említse meg a főnöknek, hogy nincs ott a járműnél. A másik alig bírta türtőztetni magát, hogy be ne olvasson az öregnek, hisz a társa kirabolta, ott hagyta a lerobbant, szétfagyott kamionnal, a főnöke baszik felhívni, elindulnak télvíz idején egy távoli országba, semmilyen idegen nyelvet nem beszélnek, mínusz harminc fok van, a kezei szederjések, mi a fenét csinált volna még pár napig?!

A cég főnökét nem volt egyszerű elérni, de végül sikerült. Sajnálataát fejezte ki a történetek miatt. Biztosította, hogy pár napon belül küldenek ki egy új karburátort vagy végső esetben egy másik vontatót. Érdeklődött, hogy a rakomány épségben volt-e, de a sofőrrel nem kérdezett.

Ember, mit csináljak az alkalmazottjával?

Az nem érdekelte. Mint kiderült, nem is volt az alkalmazottja. Csak az áruról meg a karburátorról volt hajlandó tárgyalni.

Ezek bolondok, döntötte el. Megadta a főnöknek a benzinkút címét. Felhívta a benzinkutat, hogy hamarosan egy expressz küldemény érkezik majd a gyorsfutárral, és az a lerobbant kamionhoz lesz. Aztán eligazította az öreget: itt a szobája, itt a fűrdőszoba, ha akar, feljöhet a nappaliba tévézni, vannak magyar csatornák, s ha dohányozni akar, legyen szíves, azt a bejárati ajtó előtt tegye, és ne a házban. Az idős férfi csak bólogatott. Nem volt ideje ellenkezni.

2.

Mondja, Elemér, van magának útlevele? – kérdezte az ablak előtt álló kamionost egy hét reménytelen várakozás és ingerült telefonbeszélgetések sora után. A szállítmányozó sem az öreggel, sem a rakománnyal nem törődött már. Van. Hozzam fel?

Hozza.

Azt találta ki, hogy felhívja a stockholmi magyar nagykövetséget, előadja Vígh Elemér magyar állampolgár, bábolnai lakos teljes történetét, és kéri a nagykövetség segítségét. Úgy érezte, patthelyzetbe került. Sem alkatrész nem érkezett, sem másik vontató, sem senki, az öreg már egy hete ette a kenyerét, szívta a napi két doboz cigarettát, és állandóan csak macerálta, hogy kerítsenek egy autószerelőt, akivel le tudja venni a karburátort. Arról hallani sem akart, hogy a rakományt ott hagyja, és hazautazzon. Egyébként sem volt miből. Már nagyon megbánta, hogy magyar szóra áhítozva akkor megszólította.

Mit akar vele? – nyújtotta át az útlevelet.

Felhívom a nagykövetséget.

A nagykövetséget? Minek? Azoknak van autószerelőjük?

Ne csökönyösködjön. Értse meg, a főnöke szarik magára és a rakományra. Miből fizetné ki az autószerelőt?

Nem segít? – kérdezte csalódottan.

De segíték. Még hozzá úgy, hogy most felhívjuk a követséget, és kitudjuk, hogy lehet magát hazajuttatni.

Elemér csak csóválta a fejét. Nem akart hazamenni.

Az attaséasszonnyal beszélt. Az nehezen fogta fel, hogy mit is akar mondani, a történet hihetetlennek hangzott. Igazat adott, hogy a svéd rendőrséget nem vonták be. De folyton arra akart kilyukadni, hogy miért nem lehet elkísérni az állampolgárt a legközelebbi buszpályaudvarra, és feltenni egy Európa irányába induló buszra.

Erre, kérem, nekem nincsenek anyagi lehetőségeim. Kétszáz kilométerre lakunk a legközelebbi várostól, ahol ilyen nemzetközi terminál lenne.

Rakja fel a vonatra, ami Göteborgba megy.

Kicsit halkabban kezdett ekkor beszélni.

Azt hiszem, a bácsi demens. Nem beszél nyelveket. Úgy eltévedne, mint a pinty.

Az attaséasszony elhallgatott egy rövid időre.

Vígh Elemér hazaszállításán kívül abban is segítségüket kérem, mondta, hogy a szállítmányozó megfizesse a költségeimet. A sok telefonálást és az öreg egy heti ellátását.

Megegyeztek, hogy az attaséasszony megbeszéli az ügyet a nagykövettel, és aztán majd visszahívja őket.

Megfogalmazta a hivatalos faxot, amiben a szállítmányozót felszólítja a költségek megtérítésére.

Az öregnek adott vacsorát.

Még két napig ment a telefonálgatás.

Végül amilyen szerencsétlenül indult a történet, olyan furcsán is ért véget. Vígh Elemér diplomáciai ügy lett.

Az oslói magyar nagykövetségből éppen Koppenhágába készült egy munkatárs. A benzinkút annak a nemzetközi útnak a szélén állt, ami Oslót Koppenhágával összekötötte. A terv az volt, hogy a benzinkútnál a diplomata gépjárművel felveszik a kamionost, és elviszik a koppenhágai magyar nagykövetségre. Onnan egy kollega kiviszi a bácsit a repülőtérre, és felrakja a budapesti járatra. Ferihegyen pedig a bábolnai család várja a rég nem látott családtagot.

A szállítmányozó átutalta a követelt összeget. A bácsi épségben hazaért. A felesége telefonált még aznap, és megköszönt mindent. A magyar állam költségeit a családnak kellett kifizetnie.

Kis idővel az eset után kapott egy levelet. Személyesen a stockholmi nagykövettől. A levélben hazafias és önfeláldozó állampolgári cselekedetéért fejezi ki háláját és nagyrabecsülését a Magyar Köztársaság nevében. Az egész Magyar Köztársaság nevében. Amikor ő eredetileg csak egyetlen magyarral akart kicsit magyarul beszélgetni.

Az öregről azóta sem hallott. Nem volt benne száz százalékig biztos, hogy az felfogta, mi is történt valójában, vagy csak nem akarta kimutatni a megmatyoskodását. Régi kamionos volt, kemény gyerek. Kíváncsi lenne, megismerné-e.

Emlékezne vajon az esti tévénézésekre, a kandalló melletti beszélgetésekre a távoli fagyos kis skandináv faluban?